

ടി.കെ ഉബൈദ്

1239

സൂറ - 46

അൽ അഹ്ഖാഫ്

الْأَخْفَافِ

സൂക്തം 34-35

ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിനെ അംഗീകരിച്ചാൽ ഭൗതിക ജീവിതത്തിൽ പാലിക്കേണ്ടി വരുന്ന സംയമനങ്ങൾക്കും നിയന്ത്രണങ്ങൾക്കും വേണ്ടി ദേഹോചരകൾക്കും ആസക്തികൾക്കും കടിഞ്ഞാണിടേണ്ടി വരും എന്നതാണ് പരലോക നിഷേധത്തിന്റെ യഥാർഥ കാരണം.

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا
قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

34

ഈ സത്യനിഷേധികൾ നരക കവാടത്തിൽ ഹാജരാക്കപ്പെടുന്ന നാളിൽ ചോദിക്കപ്പെടുന്നു: ഇതു സത്യമല്ലയോ? അവർ സമ്മതിക്കുകയായി: അതെ, ഞങ്ങളുടെ നാഥനാണു, ഇതു തികഞ്ഞ സത്യം തന്നെയാകുന്നു. അല്ലാഹു കൽപിക്കുന്നു: എങ്കിൽ ഇനി നിങ്ങൾ അനുവർത്തിച്ച സത്യനിഷേധത്തിന്റെ ശിക്ഷ അനുഭവിച്ചുകൊള്ളുവിൻ.

പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെട്ട(ഹാജരാക്കപ്പെട്ട) നാളിൽ	وَيَوْمَ يُعْرَضُ
ഈ സത്യനിഷേധികൾ ആയവർ	الَّذِينَ كَفَرُوا
നരക(കവാട)ത്തിന്മേൽ	عَلَى النَّارِ
(ചോദിക്കപ്പെടുന്നു) ഇതു സത്യമല്ലയോ?	أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ
അവർ പറഞ്ഞു (സമ്മതിക്കുകയായി)	قَالُوا
അതെ, ഞങ്ങളുടെ നാഥനാണു (ഇതു തികഞ്ഞ സത്യം തന്നെയാകുന്നു)	بَلَىٰ وَرَبِّنَا
അവൻ പറഞ്ഞു (അല്ലാഹു കൽപിക്കുന്നു)	قَالَ
(എങ്കിൽ) ഇനി നിങ്ങൾ ശിക്ഷ അനുഭവിച്ചുകൊള്ളുവിൻ	فَذُوقُوا الْعَذَابَ
നിങ്ങൾ നിഷേധിച്ചിരുന്നതിന്റെ (അനുവർത്തിച്ച സത്യനിഷേധത്തിന്റെ)	بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

ദൈവദൂതനെയും ദൈവത്തിന്റെ ധർമ്മശാസനകളെയും പുച്ഛിച്ചു തള്ളി വിഹരിക്കുന്ന ധിക്കാരികൾ നരക കവാടത്തിൽ ഹാജരാക്കപ്പെടുന്ന ദിവസം ഓർത്തിരിക്കുക. അന്ന് അവരോട് ചോദിക്കപ്പെടും. ചോദിക്കുന്നത് അല്ലാഹുവാകാം, മലക്കുകളാവാം. അല്ലെങ്കിൽ ഈ ചോദ്യം ആ സാഹചര്യത്തിന്റെ ഭാഷ്യവുമകാം: നിങ്ങൾ പുച്ഛിച്ചു തള്ളിയ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പും രക്ഷാശിക്ഷകളും ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ മുന്നിൽ യാഥാർത്ഥ്യമായി പുലർന്നുകഴിഞ്ഞില്ലയോ? 'ഞങ്ങളുടെ റബ്ബാണ, പുലർന്നു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നല്ലാതെ മറ്റൊന്നും അപ്പോൾ അവർക്കു പറയാനുണ്ടാവില്ല. ഭൗതിക ലോകത്ത് ഞങ്ങൾ ഈ സത്യങ്ങൾ നിഷേധിച്ചു ദേഹേഹകൾക്കിപ്പിട്ട് വാഴുകയായിരുന്നുവെന്നും അതുകൊണ്ട് ശിക്ഷാർഹരാണെന്നും സമ്മതിക്കുകയാണവർ ഈ മറുപടിയിലൂടെ. അതിനോടുള്ള പ്രതികരണമാണ് ..... فَذُوقُوا എന്ന വാക്യം. എങ്കിൽ ഇനി സ്വന്തം സത്യനിഷേധത്തിലൂടെ

സ്വയം അർഹത നേടിയ ആ ശിക്ഷ അനുഭവിച്ചു കൊള്ളുക. ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിന്റെ തെളിവുകളും ന്യായങ്ങളും ഭൗതിക ലോകത്ത് ധാരാളം ഉണ്ടായിരുന്നു. സാമാന്യ ബുദ്ധിശക്തിക്ക് അവ മനസ്സിലാക്കാനും കഴിയുമായിരുന്നു. ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിനെ നിഷേധിച്ചവർ അതു ചെയ്തിരുന്നത് യുക്തിയുടെയും തെളിവിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നില്ല. ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിനെ അംഗീകരിച്ചാൽ ഭൗതിക ജീവിതത്തിൽ പാലിക്കേണ്ടി വരുന്ന സംയമനങ്ങൾക്കും നിയന്ത്രണങ്ങൾക്കും വേണ്ടി ദേഹേഹകൾക്കും ആസക്തികൾക്കും കടിഞ്ഞാണിടേണ്ടി വരും എന്നതാണ് പരലോക നിഷേധത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ കാരണം. അഹന്തക്കും ആസക്തികൾക്കും പിന്വെ അന്ധമായി ഓടുന്നവർ തങ്ങളുടെ ബുദ്ധിയും സർഗശേഷികളുമെല്ലാം ആ ഓട്ടത്തിന് വേഗം കൂട്ടാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉപയോഗിക്കുന്നു. അത്തരക്കാർ അല്ലാഹുവിന്റെ യാതൊരു ദാക്ഷിണ്യവും അർഹിക്കുന്നില്ല. ●

അന്ധവിശ്വാസികളുടെ ഭാഗധേയം തീരുമാനിക്കാൻ, അവർ കരുതുന്നതുപോലെ ഏറെ കാലതാമസമൊന്നുമില്ല. ചിലപ്പോൾ ഈ ജീവിതത്തിൽ തന്നെ അവർ മാനസാന്തരപ്പെടുകയും സജ്ജനങ്ങളായി മാറുകയും ചെയ്തേക്കാം.

فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ بَلَّغَ فَبَلَغَ فَبَلَغَ فَبَلَغَ فَبَلَغَ فَبَلَغَ
 35

അതിനാൽ പ്രവാചകൻ ക്ഷമിക്കുക; ദൃഢ മനസ്സരായ ദൈവദൂതന്മാർ ക്ഷമിച്ചിട്ടുള്ളതു പോലെ. അവരുടെ കാര്യത്തിൽ ധൃതികൂട്ടേണ്ട. അവർ വാഗ്ദത്തം ചെയ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് പുലർന്നു കാണുന്ന നാളിൽ, ഒരു പകലിന്റെ ഒരു നാഴിക നേരമേ തങ്ങൾ വസിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്നോണമാണവർക്കു തോന്നുക. ഇത് ഗുരുതരമായ സന്ദേശമാകുന്നു. ധർമ്മധിക്കാരികളായ ജനമല്ലാതെ നശിച്ചിരിക്കപ്പെടുമോ?

അതിനാൽ നീ (പ്രവാചകൻ) ക്ഷമിക്കുക	فَاصْبِرْ
ദൈവദൂതന്മാരായ ദൃഢ മനസ്കർ ക്ഷമിച്ചിട്ടുള്ളതു(പോലെ)	كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ
അവർക്കുവേണ്ടി (അവരുടെ കാര്യത്തിൽ) നീ ധൃതി കൂട്ടേണ്ട	وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ
അവർ വാഗ്ദാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നതെന്നോ അത് (വാഗ്ദത്തം ചെയ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് പുലർന്നു) കാണുന്ന നാളിൽ (അവർക്കു തോന്നുക)	كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ
അവർ വസിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വണ്ണം (വസിച്ചിട്ടുള്ളൂ) എന്നോണമാണ്	لَمْ يَلْبَثُوا

ഒരു നാഴിക നേരം(രമേ) അല്ലാതെ	إِلَّا سَاعَةً
പകലിൽനിന്ന് (ഒരു പകലിന്റെ) ഒരു നാഴിക നേരമേ	مِنْ نَهَارٍ
(ഇത് ഗുരുതരമായ) സന്ദേശമാകുന്നു	بِلَاغٍ
നശിപ്പിക്കപ്പെടുമോ	فَهَلْ يُبَلِّغُكَ
ധർമ്മധിക്കാരികളായ (കുറ്റവാളികളായ) ജനം അല്ലാതെ?	إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ

അവസാനമായി പ്രവാചകനോട് ഉപദേശിക്കുകയാണ്: ഭൗതിക ലോകത്ത് ദൈവധിക്കാരികൾ കടിഞ്ഞാണില്ലാതെ കൂത്താടുന്നത് കണ്ട് നിരാശപ്പെടേണ്ട. ദുഃഖിക്കുകയും വേണ്ട. ദുഃഖമനസ്കരായ പൂർവ്വ ദൈവദൂതർ സഹിച്ചും ക്ഷമിച്ചും തങ്ങളുടെ മാർഗത്തിൽ ഉറച്ചുനിന്നതുപോലെ താങ്കളും സഹനവും ക്ഷമയും സ്വൈര്യവും കൈക്കൊള്ളണം. **أُولُوا الْعِزْمِ** 'അസ്സ' ഉടവരാണ്. മനോദാർഢ്യവും അചഞ്ചലമായ തീരുമാനശക്തിയുമാണ് **عِزْم**. നിശ്ചയദാർഢ്യം നന്മയിലും തിന്മയിലുമാവാം. സത്യവിശ്വാസത്തിലും സൽക്കർമ്മത്തിലും ആത്മനിയന്ത്രണത്തിലുമുള്ള ദുഃഖതയും, അസത്യത്തോടും അധർമ്മത്തോടും ദുഃഖിച്ച പ്രലോഭനങ്ങളോടും പ്രകോപനങ്ങളോടുമുള്ള വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത നിലപാടും പ്രശംസനീയമായ അസ്തിൽ - **العزم المحمود** - പെടുന്നു. 3:186-ൽ പറയുന്നു: **وَإِنْ تَصَبَّرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ** (നിങ്ങൾ ക്ഷമിക്കുകയും അല്ലാഹുവിനെ സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ അത് **عزم** അമർത്തലാണ്). 20:115-ൽ ആദം (അ) നെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു: **وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَتَنَىٰ وَلَمْ يُجِدْ لَهُ عَزْمًا** (നേരത്തെ ആദമിനോട് നാം അനുശാസിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, അദ്ദേഹമതു മറന്നുകളഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന് **عزم** കണ്ടില്ല). ഗുരുതരമായ ദൈവകൽപനകൾ മറന്നുകളയുന്നത് **عزم** ന്റെ അഭാവം കൊണ്ടാണെന്ന് ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

അവസാനമായി പ്രവാചകനോട് ഉപദേശിക്കുകയാണ്: ഭൗതിക ലോകത്ത് ദൈവധിക്കാരികൾ കടിഞ്ഞാണില്ലാതെ കൂത്താടുന്നത് കണ്ട് നിരാശപ്പെടേണ്ട. ദുഃഖിക്കുകയും വേണ്ട. ദുഃഖമനസ്കരായ പൂർവ്വ ദൈവദൂതർ സഹിച്ചും ക്ഷമിച്ചും തങ്ങളുടെ മാർഗത്തിൽ ഉറച്ചുനിന്നതുപോലെ താങ്കളും സഹനവും ക്ഷമയും സ്വൈര്യവും കൈക്കൊള്ളണം. **أُولُوا الْعِزْمِ** 'അസ്സ' ഉടവരാണ്. മനോദാർഢ്യവും അചഞ്ചലമായ തീരുമാനശക്തിയുമാണ് **عِزْم**. നിശ്ചയദാർഢ്യം നന്മയിലും തിന്മയിലുമാവാം. സത്യവിശ്വാസത്തിലും സൽക്കർമ്മത്തിലും ആത്മനിയന്ത്രണത്തിലുമുള്ള ദുഃഖതയും, അസത്യത്തോടും അധർമ്മത്തോടും ദുഃഖിച്ച പ്രലോഭനങ്ങളോടും പ്രകോപനങ്ങളോടുമുള്ള വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത നിലപാടും പ്രശംസനീയമായ അസ്തിൽ - **العزم المحمود** - പെടുന്നു. 3:186-ൽ പറയുന്നു: **وَإِنْ تَصَبَّرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ** (നിങ്ങൾ ക്ഷമിക്കുകയും അല്ലാഹുവിനെ സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ അത് **عزم** അമർത്തലാണ്). 20:115-ൽ ആദം (അ) നെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു: **وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَتَنَىٰ وَلَمْ يُجِدْ لَهُ عَزْمًا** (നേരത്തെ ആദമിനോട് നാം അനുശാസിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, അദ്ദേഹമതു മറന്നുകളഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന് **عزم** കണ്ടില്ല). ഗുരുതരമായ ദൈവകൽപനകൾ മറന്നുകളയുന്നത് **عزم** ന്റെ അഭാവം കൊണ്ടാണെന്ന് ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

أُولُوا الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ ലെ **من** ഭാഗികതാ സൂചകമാണെന്നും, അല്ല വിവരണാത്മകമാണെന്നും രണ്ടഭിപ്രായമുണ്ട്. ആദ്യത്തേതനുസരിച്ച് ദൈവദൂതന്മാരിൽനിന്നുള്ള ദുഃഖമനസ്കർ എന്നാണ് ആശയം. രണ്ടാമത്തേതനുസരിച്ച് ദുഃഖമനസ്കരായ ദൈവദൂതന്മാർ എന്നാകുന്നു

താൽപര്യം. ദൈവദൂതന്മാരിൽനിന്നുള്ള ദുഃഖമനസ്കർ എന്നർത്ഥം കൽപിച്ചവരുടെ ദുഃഖിയിൽ നൂഹ്, ഇബ്രാഹീം, മൂസാ, ഈസാ മുഹമ്മദ് എന്നീ പ്രവാചകന്മാരാണ്. സ്വതന്ത്രമായ ശരീഅത്തിന്റെ വാഹകരും, അതികഠിനമായ അക്രമ മർദ്ദനങ്ങളും ആക്ഷേപ ശകാരങ്ങളും സ്വൈര്യത്തോടെ, ക്ഷമയോടെ തരണം ചെയ്തുകൊണ്ട് അത് പ്രബോധനം ചെയ്യുകയും പ്രയോഗവൽക്കരിക്കാൻ യത്നിക്കുകയും ചെയ്തവരുമാണീ പഞ്ച പ്രവാചകന്മാർ എന്നും അവർ പറയുന്നു. പക്ഷേ, ഈ അഞ്ചു പേരാണ് **أُولُوا الْعِزْمِ** എന്ന് വ്യാഖ്യാനം എവിടെയും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. പ്രവാചകന്മാരെല്ലാവരും സ്ഥിരചിത്തതയും നിശ്ചയദാർഢ്യവും ഉള്ളവരായിരുന്നു എന്നാണ് വലിയൊരു വിഭാഗം പണ്ഡിതന്മാരുടെ വീക്ഷണം. ചപല മനസ്കരെ അല്ലാഹു അവന്റെ ദാസന്മാരെ മാർഗദർശനം ചെയ്യാൻ നിയോഗിക്കുകയില്ല. പ്രവാചകന്മാരിൽ പതറിപ്പോയ ഒരാളെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളു- യൂനുസ് (അ). അദ്ദേഹം പിന്നീട് തിരുത്തുകയും ദുഃഖമനസ്കനാവുകയും ചെയ്തു. എല്ലാ ദൈവദൂതന്മാരും ഉലുൽ അസ്സ് ആണെന്ന് ഇബ്നു അബ്ബാസ് പ്രസ്താവിച്ചതായി ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ, **أُولُوا الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ** നെ ദൈവദൂതന്മാരായ ദുഃഖമനസ്കർ എന്ന അർത്ഥത്തിലെടുക്കുന്നതാണ് കൂടുതൽ ഉചിതം.

അന്ധവിശ്വാസികളുടെ ഭാഗധേയം തീരുമാനിക്കാൻ, അവർ കരുതുന്നതുപോലെ ഏറെ കാലതാമസമൊന്നുമില്ല. ചിലപ്പോൾ ഈ ജീവിതത്തിൽ തന്നെ അവർ മാനസാന്തരപ്പെടുകയും സജ്ജനങ്ങളായി മാറുകയും ചെയ്തേക്കാം. മാനസാന്തരപ്പെട്ട ക്ഷമയും സഹനവുമവലംബിച്ച് സന്മാർഗ ജീവിതം നയിച്ചവർക്ക് അവരുടെ സൽക്കർമ്മത്തിന്റെ സൽഫലവും ധർമ്മധിക്കാരികൾക്ക് ദുർവൃത്തികളുടെ ദുരന്ത ഫലവും

അനുഭവിക്കാനും ഏറെ കാത്തിരിക്കുകയൊന്നും വേണ്ട. ഉയിർത്തെഴുന്നേൽക്കുന്നവർക്ക് തോന്നുക ഭൂവാസവും മരണവും മരണാനന്തരവുമെല്ലാം കൂടി ഒരു പകലിന്റെ കുറച്ചു നേരമേ പിന്നിട്ടിട്ടുള്ളൂ എന്നായിരിക്കും. പ്രവാചകൻ മർദ്ദന പീഡനങ്ങളും ആക്ഷേപശകാരങ്ങളും ക്ഷമയോടെ നേരിട്ട് സ്ഥിരചിത്തനായി നിലകൊള്ളണം. വിധിയുമായി സന്ധിക്കുമ്പോൾ അവരീ ഭൗതിക ലോകത്ത് ക്ഷണനേരം മാത്രമേ വസിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്ന് മനസ്സിലാകും.

عَلَيْكُمْ അറിയിപ്പും വിളംബരവും സന്ദേശവുമാണ്. ഇത് (ഇതുവരെ പറഞ്ഞത്) മാനവകുലത്തിനുള്ള ഗുരുതരമായ സന്ദേശം, വിളംബരമാകുന്നു എന്നതിന്റെ ചുരുക്കമായിട്ടാണ് ഇവിടെ عَلَيْكُمْ എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. 14:52-ൽ هَذَا عَلَيْنَا لِنُنذِرَ (ഇതാണ് ഞങ്ങൾക്കായിട്ടുള്ളത്) എന്നു തന്നെ പറയുന്നുണ്ട്. (ദൈവോപാസകരായ ജനത്തിന് ഇതിൽ തീർച്ചയായും മഹത്തായ സന്ദേശമുണ്ട്) എന്ന് 21:106-ലും പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

فَلْيَاذْكُرُوا اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامِ (അല്ലാഹുവിനെ ധർമ്മത്തിൽ ധരിച്ചുകൊള്ളുക) എന്നു പറയുന്നുണ്ട്. ഇത് (ഇതുവരെ പറഞ്ഞത്) മാനവകുലത്തിനുള്ള ഗുരുതരമായ സന്ദേശം, വിളംബരമാകുന്നു എന്നതിന്റെ ചുരുക്കമായിട്ടാണ് ഇവിടെ عَلَيْكُمْ എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. 14:52-ൽ هَذَا عَلَيْنَا لِنُنذِرَ (ഇതാണ് ഞങ്ങൾക്കായിട്ടുള്ളത്) എന്നു തന്നെ പറയുന്നുണ്ട്. (ദൈവോപാസകരായ ജനത്തിന് ഇതിൽ തീർച്ചയായും മഹത്തായ സന്ദേശമുണ്ട്) എന്ന് 21:106-ലും പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

അഹങ്കരിച്ചുവാനതിന്റെ ഫലമായി നശിച്ചുപോയ അനേകം നാടുകൾ മക്കക്കു ചുറ്റുമായി ഉണ്ടായിരുന്നു. അവയൊക്കെയും നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടത് ദൈവിക സൂക്തങ്ങളും ധർമ്മശാസനകളും പല മട്ടിൽ പല ഘട്ടങ്ങളിൽ പ്രബോധനം ചെയ്തിട്ടും സ്വീകരിക്കാതെ സത്യനിഷേധത്തിൽ ആണ്ടുപോയതുകൊണ്ടാണ്. ഇപ്പോഴിതാ അതുപോലുള്ള മഹാ സന്ദേശം നിങ്ങൾക്ക് ലഭിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അതു സ്വീകരിക്കുകയും അനുസരിക്കുകയും ചെയ്താൽ നിങ്ങളുടെ ഇഹ-പര ജീവിതം ഭാഗ്യമാകും. ഇല്ലെങ്കിൽ അവരെപ്പോലെ നിങ്ങളും നശിപ്പിക്കപ്പെടും.

كَلَّا! -നശീകരണം- രണ്ടു വിധത്തിലുണ്ട്. ഒന്ന്, ഉന്മൂലനാശം; ആദ്, സമുദ് ഗോത്രങ്ങൾക്ക് സംഭവിച്ചതുപോലെ. രണ്ട് പ്രളയം, പകർച്ചവ്യാധി, വരൾച്ച പോലുള്ള ദുരിതങ്ങളിലകപ്പെടുക. മുസാ നബിയുടെ കാലത്ത് വിബ്തികൾ അകപ്പെട്ടതു പോലെ. ഈ രണ്ടാമത് പറഞ്ഞ വിപത്താണ് ബുറൈശികളെ ബാധിച്ചത്. ഉന്മൂലനാശം വിധിക്കപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പായി അവരെല്ലാം ഇസ്ലാം സ്വീകരിക്കുകയായിരുന്നു. അൽ അഹ്ഖാഫിന്റെ ബോധനം ഇവിടെ അവസാനിക്കുന്നു. ●

الحمد لله الذي وفقني لإتمام تنوير سورة الأحقاف

പ്രവാചകൻ മർദ്ദന പീഡനങ്ങളും ആക്ഷേപശകാരങ്ങളും ക്ഷമയോടെ നേരിട്ട് സ്ഥിരചിത്തനായി നിലകൊള്ളണം. വിധിയുമായി സന്ധിക്കുമ്പോൾ അവരീ ഭൗതിക ലോകത്ത് ക്ഷണനേരം മാത്രമേ വസിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്ന് മനസ്സിലാകും.